

KOMISE OSN PRO BUDOVÁNÍ MÍRU – BYLA SKUTEČNĚ KROKEM K REFORMĚ OSN?

UN PEACEBUILDING COMMISSION – WAS IT REALLY THE STEP TOWARDS THE UN REFORM?

Lucie ZAVIČÁKOVÁ*

Abstrakt

Článek se zabývá tématem postkonfliktního budování míru (peacebuilding), konkrétně se zaměřuje na Komisi OSN pro budování míru, ustavenou v prosinci 2005. Text je rozdělen do sedmi tematických částí; první dvě analyzují koncept peacebuildingu, definují jej a zdůrazňují jeho nepostradatelnou úlohu v rámci mírového procesu. Třetí část se zmiňuje o jeho místě v agendě OSN a zároveň vysvětluje důvody ustavení speciálního orgánu. Hlavní část práce je věnována nové Komisi OSN pro budování míru. Ta má pomoci zemím zvládnout náročnou fázi přechodu od konce války k udržitelnému mírovému soužití, a vyřešit tak dosavadní slabiny OSN v této oblasti její činnosti. Čtvrtá kapitola se věnuje struktuře Komise a jejímu postavení v rámci systému OSN, pátá kapitola definuje hlavní oblasti její činnosti. Kritické zhodnocení v šesté kapitole poukazuje na její slabiny, jež ji činí zcela závislou na dobré vůli členských států. Poslední část práce sleduje roli, kterou nová Komise hraje v souvislosti s plánovanými reformami OSN. Závěr potvrzuje, že zřízení Komise bylo významným krokem v rámci složitého reformního procesu OSN, avšak vyvrací fakt, že by šlo o důkaz odhodlání států tuto rozsáhlou reformu OSN realizovat.

Abstract

The article deals with the topic of post-conflict peacebuilding, in particular the UN Peacebuilding Commission established in December 2005. The text is divided into seven thematic parts: first two introduce the concept of peacebuilding, offer its definition and explain its essential role within the peace process. The third part mentions the place of peacebuilding in the UN agenda and explains main reasons for establishing the new UN body. The central part of the article focuses on the UN Peacebuilding Commission. This new UN organ should help post-conflict countries to manage the challenging transition from the end of the conflict to the sustainable peace. It offers the solution to existing weaknesses of the UN in peacebuilding activities. The fourth chapter describes its structure plus position within the UN system and the fifth one defines main spheres of its activity. Critical evaluation in the sixth chapter points out the weaknesses of the Commission and stresses the fact that its affectivity is totally dependent on good will of the UN member states. The seventh part of the paper views the role of the Commission in context of intended UN reform. The conclusion approved that the establishment of the Commission was the improvement within the UN reform process but it does not ensure the realization of wider reform.

Klíčová slova

OSN, peacebuilding, Komise OSN pro budování míru, postkonfliktní fáze, reforma OSN.

Keywords

United Nations, peacebuilding, UN Peacebuilding Commission, post-conflict period, UN reform.

***

---

* E-mail: lucie.zavicakova@centrum.cz

ÚVOD

Organizace spojených národů (OSN) od svého vzniku zastává důležitou roli v oblasti mezinárodního míru a bezpečnosti, kterou jí světuje Charta OSN. Hned první řádek jejího textu definuje jako hlavní cíl organizace „*uchránit budoucí pokolení od vypuknutí války*“.¹ Zatímco principy Charty OSN zůstaly stejně významné, jako tomu bylo při jejím sepsání roku 1945, bezpečnostní výzvy se za uplynulých více než 60 let znatelně změnily a postavily OSN před nové úkoly. Po skončení studené války vzrostl počet vnitrostátních konfliktů, které ve svých důsledcích představovaly možné ohrožení mezinárodního míru a bezpečnosti. OSN zaznamenala zvýšený zájem států o její pomoc, na což reagovala rozmístěním většího počtu mírových misí.² Avšak zatímco při urovnávání sporů a vyjednávání příměří sklízela úspěchy, její působení při implementaci mírové smlouvy a postkonfliktním budování míru (peacebuildingu)³ se ukázalo být znatelnou slabinou. Svědčí o tom fakt, že „*země, ve kterých se v posledních patnácti letech OSN angažovala skrze mírovou operaci, měly pak stejnou šanci, že se po vyjednání míru vrátí zpět ke konfliktu jako země bez jakékoli pomoci OSN*“.⁴

Jednou z hlavních výzev pro OSN se tak po skončení studené války stala nutnost pomoci zemím postiženým následky války zvládnout jejich postkonfliktní fázi. Od počátku 90. let se začala velmi dynamicky rozvíjet tato oblast její činnosti. Svědčí o tom fakt, že jen v období 1989–1993 spustila OSN šest mírových misí s peacebuildingovým mandátem.⁵ Avšak nadšení z úspěšnějších operací (např. Mozambik, Namibie, Salvador) později překazilo zklamání z těch méně zdařených (např. Libérie, Kambodža), které měly v některých případech dokonce tragické následky (Rwanda, Angola).⁶ Hlavním důvodem selhání byla absence vhodné strategie postkonfliktní obnovy, nedostatečná znalost konkrétního prostředí, špatná spolupráce mezi zapojenými aktéry a chybějící koordinace jejich postupů.

Řešení těchto chyb by měla přinést Komise OSN pro budování míru, fungující od června 2006. Jejím úkolem je pomoci položit v postkonfliktní zemi základy pro trvalý mír a stabilitu, a zabránit tak možnému znovuvypuknutí krize. Tento článek si klade za cíl představit zmíněný orgán, vysvětlit jeho důležitost v procesu postkonfliktního budování míru a přiblížit jeho strukturu, fungování i postavení v systému OSN. Závěrečná část se zaměří na kritické zhodnocení slabých stránek Komise a na roli, kterou hraje v souvislosti s plánovanými reformami OSN. V textu bude ověřována následující hypotéza: *Ustavení Komise bylo významným krokem v rámci složitého reformního procesu OSN, který reflektoval potřebu této organizace přizpůsobit se novým podmínkám a požadavkům, a zároveň bylo důkazem odhodlání států tuto reformu realizovat.*

Při zpracování textu a ověřování vytyčené hypotézy byla použita metoda analýzy a syntézy. Článek vychází především z oficiálních dokumentů OSN a angloamerické literatury, která nabízí nejobsáhlejší literární pokrytí tohoto tématu. Jelikož je systematický politologický výzkum této oblasti působení OSN relativně mladý, stále chybí ucelená teorie mezinárodních peacebuildingových misí. Autoři, kteří se zabývají daným tématem, např. John Paul Lederach, Paul Collier, Roland Paris, David Last, Michael Doyle, Timothy Sisk, Hizkias Assefa, Keneth Bush a další, ve svých textech peacebuilding zpravidla definují a následně se věnují některému z jeho aspektů. Sledují například angažovanost mezinárodního společenství,⁷ zapojení různých vrstev společnosti,⁸ angažovanost občanské společnosti,⁹ roli náboženství¹⁰ či médií,¹¹ otázku poválečné spravedlnosti,¹² zohlednění žen a dětí,¹³ ekonomické příčiny konfliktů a poválečnou obnovu,¹⁴ potřebu ustavení státních institucí,¹⁵ proces demobilizace, demilitarizace a reintegrace vojáků,¹⁶ nutnost reformy policie¹⁷ a další postkonfliktní výzvy, nebo se dokonce zaměřují na případy konkrétních peacebuildingových misí.¹⁸

Z prací zmíněných autorů čerpá především druhá kapitola tohoto textu, která přibližuje koncept peacebuildingu. Analýzou jejich pojetí a definic lze nalézt souvislosti a dle nich vystihnout obecné rysy celého procesu. Většinu prostudovaných definic jsou společné tyto myšlenky: *Peacebuilding je komplexní dlouhodobý proces postkonfliktního budování míru, jehož hlavní snahou je vyřešit ekonomické, politické i sociální výzvy poválečného prostředí a vytvořit v dané zemi takový systém,*

kteřý zabrání znovuvypuknutí konfliktu. Zahrnuje širokou škálu vnitřních i vnějších aktérů, kteří svou činností přispívají k realizaci reform, jež odstraňují příčiny konfliktu a naopak posilují základy pro mír a rozvoj.

Tento text sice představuje novou Komisi OSN pro budování míru, nevěnuje se však jejímu konkrétnímu působení v praxi, a to proto, že k hodnocení dopadu započatých peacebuildingových aktivit je nutný delší časový odstup. Navíc dané téma je natolik rozsáhlé a důležité, že bude vhodnější věnovat mu v budoucnu samostatnou studii. Předkládaný článek může být proto považován za tematickou inspiraci a výzvu k dalšímu výzkumu v této dynamicky se rozvíjející oblasti činnosti OSN, které byla doposud v českém prostředí věnována jen minimální pozornost.

1. MÍR JAKO ABSENCE VÁLKY NESTAČÍ

Období po skončení studené války se vyznačovalo prudkým nárůstem počtu vnitrostátních konfliktů zapříčiněných zpravidla politickými, etnickými či náboženskými konflikty.¹⁹ Došlo k nim v různých zemích světa, například v Somálsku, Rwandě, Burundi, Srí Lance, Sierra Leone, Kolumbii aj. Ukončení konfliktu, zastavení násilí a podepsání mírové smlouvy mezi válčícími stranami pak bylo zpravidla oslavováno jako obrovský úspěch a doprovázeno velkým nadšením.²⁰

Význam mírové smlouvy popřít nelze, po letech utrpení přináší lidem postiženého státu naději v lepší budoucnost. Nutno však dodat, že smlouva bývá často přeceňována a naděje do ní vkládané předimenzované. Je třeba v ní vidět jeden, ne však jediný, natož konečný, úspěch nutný k dosažení udržitelného míru. Timothy Sisk k tomu varovně dodává: „Na první pohled zjevný úspěch může být ve skutečnosti iluzí a i po podepsání mírové smlouvy může stále dojít k tragédii.“²¹ Asi nejznámějším příkladem úspěchu, který skrýval budoucí tragédii, byla Arushská smlouva ukončující občanskou válku ve Rwandě. Osm měsíců po jejím podepsání došlo v tomto státě k „největší genocidě od konce druhé světové války, která si vyžádala přes 800 tisíc obětí“.²²

Podle Jeleny Smoljan „formální ukončení konfliktu skrze mírovou dohodu ještě neznamená upevnění míru“.²³ Geoff Harris její tvrzení doplňuje slovy: „Mnohem těžší než samotné ukončení násilí je vybudování sociálních, ekonomických a politických struktur důležitých pro udržitelný rozvoj.“²⁴ Text mírové smlouvy zpravidla zahrnuje kromě ukončení násilí také základní rámec pro vystavění nových institucí státu, postupy pro posílení válkou zničené ekonomiky a opatření pro uzdravení společnosti. Je však jen návodem, podpis smlouvy je pouhou formalitou, následná implementace dohodnutých opatření představuje těžší část boje.

Uzavření mírové smlouvy tedy neznamená pro danou zemi konečné vítězství, ale staví ji na začátek složitější fáze. Má-li se země po ukončení konfliktu dostat na cestu k trvalému míru a rozvoji, musí projít komplexním a efektivním procesem peacebuildingu. Pro vysvětlení jeho přínosu v rámci celkového mírového procesu lze názorně aplikovat rozlišení pozitivního a negativního míru. Samotné ukončení konfliktu představuje tzv. negativní mír, jehož hodnota spočívá pouze v absenci násilí. Pro proces peacebuildingu je negativní mír základním kamenem, následné peacebuildingové aktivity pak přispívají k zajištění tzv. pozitivního míru skrze odstranění hlavních příčin násilí a vytvoření stabilní mírové struktury.

2. PEACEBUILDING JAKO DŮLEŽITÁ SOUČÁST MÍROVÉHO PROCESU

Za obecně přijímanou definici peacebuildingu je považováno pojetí, které roku 1992 ve své zprávě *Agenda pro mír (Agenda for Peace)* uvedl tehdejší generální tajemník (GT) OSN Boutros Boutros Ghálí. Podle něj jde o „nový koncept, jehož hlavním cílem je zabránit znovuvypuknutí ozbrojených konfliktů tím, že se snaží řešit hlavní ekonomické, sociální, kulturní a humanitární příčiny i následky konfliktu. Výsledkem by mělo být prostředí, které by nejen zabránilo opakování konfliktu, ale také zvýšilo důvěru a prospěch lidí a vedlo k trvalému míru a udržitelnému rozvoji“.²⁵

Postkonfliktní prostředí charakteristické nestabilitou a extrémní zranitelností přináší řadu problémů a výzev. Mezi ty hlavní patří politická nestabilita, absence legitimní vlády, špatná administrativa, nekvalitní soudnictví, nejistota, atmosféra strachu, vzájemná nedůvěra a napětí uvnitř společnosti, zničená infrastruktura, nefunkční policie, návrat uprchlíků, závislost na humanitární pomoci, malá naděje na získání zahraničních investic aj.²⁶ Všechny tyto výzvy, nejsou-li v praxi efektivně řešeny, představují vážnou hrozbu a zvyšují riziko znovuvypuknutí konfliktu.

Řešení těchto problémů je třeba hledat v oblasti: *bezpečnostní* (demobilizace, demilitarizace a reintegrace bývalých vojáků, reforma armády a policejních sil, likvidace min...), *politické* (obnovení státní autority, vybudování institucí, ustavení odpovědné vlády, uspořádání voleb...), *ekonomické* (obnova finančních institucí, stabilizace národní měny, dostatečné financování), *sociální* (obnova společnosti, usmíření, posilování vzájemného respektu, tolerance a spolupráce, odbourávání předsudků, začlenění navracejících se uprchlíků nebo vysídlených lidí).²⁷

Peacebuilding představuje komplexní, dlouhodobý, dynamický proces, který vyžaduje vhodné načasování, multilaterální přístup (diplomatský, politický, ekonomický), zapojení celé řady aktérů (místních, národních, mezinárodních, vládních i nevládních) a širokou škálu aktivit (v bezpečnostní, politické, ekonomické a sociální oblasti), koordinaci mezi účastníky (strategickou i administrativní) a dostatečné finanční zajištění. Jeho cílem je uvést do praxe strategie řešení hlavních příčin a následků konfliktu, položit základy pro trvalý mír, stabilitu a rozvoj dané země a zabránit znovuvypuknutí násilí.

Postkonfliktní budování míru musí být řízeno především vládou dané země se zapojením nevládních organizací a občanské společnosti, ale jelikož mnohdy přesahuje jejich možnosti, je nezbytné zapojení externích aktérů. Na ty se postižené státy obrací s žádostí o politickou podporu i technickou a finanční pomoc. Vnější aktéři s sebou přináší nové myšlenky, zkušenosti i dovednosti a především potřebné finanční zdroje. Jimi poskytnutá pomoc je stěžejní pro realizaci nutných reforem i při obnově pozice daného státu na mezinárodním poli.

Náročná fáze přechodu od konce konfliktu k trvalému míru vyžaduje dostatečnou pozornost a hlavně pomoc mezinárodního společenství. Příklady z minulosti dokazují, že mezinárodní podpora (a konkrétně zapojení OSN) v procesu peacebuildingu přináší pro daný stát pozitivní změnu.²⁸ V praxi však bývá tato fáze mnohdy podceňována. Ukončení bojů jako by dané zemi ubíralo na důležitosti. Přitom v tuto chvíli se válkou zničený stát nachází v extrémně zranitelné pozici, s velkými nadějemi, ale nedostatečnými kapacitami je realizovat. Při absenci pozornosti a podpory mezinárodního společenství s omezenými vlastními zdroji proces postkonfliktního budování míru nezvládá.²⁹ Svědčí o tom statistiky, podle kterých „*zhruba polovina zemí, jimž se podařilo vypořádat se s konfliktem, během pěti následujících let upadla zpět do násilí*“.³⁰

3. PEACEBUILDING V AGENDĚ OSN

Ghálího *Agendou pro mír* z roku 1992, reagující na změny charakteru konfliktů po skončení studené války, byl peacebuilding oficiálně začleněn mezi hlavní cíle organizace. Stal se důležitou součástí vícedimenzionálních peacekeepingových operací, skrze něž se OSN podílela nejen na urovnání konfliktů, ale také na postkonfliktní rekonstrukci postižených zemí.³¹ Avšak ještě řadu let po Ghálího plánu existovala velká mezera mezi teorií a praxí, mezi tím, co OSN měla podle svých cílů dělat, a tím, co ve skutečnosti dělala.

Komplexnější charakter mírových misí s sebou přinesl řadu výzev a poukázal na znatelnou slabinu v institucionálním systému OSN. Vyžadoval totiž nejen zapojení širšího spektra aktérů (agentury a fondy OSN, Mezinárodní měnový fond, Světová banka, regionální organizace, nevládní aktéři...), ale zároveň i koordinaci jejich snah a existenci jednotného plánu, který by je spojoval. Nárůst počtu zapojených aktérů a jejich mnohdy bezohledný až soutěživý přístup značně oslaboval autoritu OSN a její schopnost zastávat hlavní koordinační funkci. Problém sladění činnosti zapojených orgánů OSN i vnějších aktérů a absence jednotné vize se ukázaly jako znatelné

slabiny nových misí.³² V důsledku toho byla poskytovaná pomoc často nesmyslně členěná, rozptýlená skrze více agentur, pomalá a špatně přizpůsobená hlavním cílům.³³ Docházelo ke zbytečnému plýtvání lidskými i finančními zdroji a promarnění řady vhodných příležitostí. Takovýto postup se v praxi zcela míjel účinkem.

Chybějící nebo špatná koordinace se vždy negativně promítla do omezené efektivity mise, v některých případech byla dokonce příčinou jejího selhání (např. ve Rwandě, Kosovu, či v Bosně aj.).³⁴ Tam, kde chyběla společná vize, vzájemná spolupráce a koordinace postupů, v naprosté většině mise nebyly úspěšné, a pokud nastolily v zemi mír, pak natolik slabý, že země brzy upadla zpět do konfliktu. Jestliže byla některá mise ve svém výsledku úspěšná, pak v jejím rámci vždy fungoval určitý mechanismus řízení.³⁵ Tyto *ad hoc* metody koordinace však byly vytvořeny vždy jen pro konkrétní případ, málokdy byly aplikovatelné na jiné podmínky a trpěly obvykle určitým nedostatkem. Bylo proto třeba ustavit stálý orgán odpovídající výhradně za agendu peacebuildingu, disponující k tomu potřebným odborným personálem i financemi, který by navrhoval společnou strategii a efektivně koordinoval postupy zapojených aktérů jak v newyorském ústředí OSN, tak i v praxi. OSN tak stála před důležitým a zároveň nesnadným úkolem, pro který dlouhou dobu hledala efektivní řešení.

Přestože se o nutnosti koordinace aktérů v peacebuildingovém procesu zmiňovaly již zprávy B. B. Ghálího,³⁶ K. Annana³⁷ i oficiální dokumenty OSN,³⁸ teprve na konci roku 2004 se poprvé objevila reálná myšlenka ustavení konkrétního orgánu, který by odpovídal za kompletní zvládnutí peacebuildingového procesu.³⁹ O rok později, 20. prosince 2005, byl Valným shromážděním (VS) a Radou bezpečnosti (RB) schválen shodný text rezoluce zakládající *Komisi OSN pro budování míru* (dále jen Komise), jež představovala naději OSN pro lepší zvládnutí peacebuildingových úkolů.⁴⁰

4. STRUKTURA KOMISE

Nová Komise má stálý *organizační výbor* (dále jen výbor) odpovědný za její řádné fungování a zvládnutí organizačních záležitostí. Z jeho 31 členů je 21 zástupců vybraných po stejném počtu ze tří hlavních institucí OSN – RB, VS a Ekonomické a sociální rady (ESR), a to na dobu dvou let.⁴¹ Při rozdělování křesel se každá instituce řídí vlastním klíčem, spojuje je však snaha zajistit ve výboru spravedlivé regionální zastoupení a zapojit ty země, které již mají cenné zkušenosti s postkonfliktní tranzicí.⁴² Kromě reprezentantů z hlavních orgánů OSN je ve výboru zahrnuto také pět hlavních přispěvatelů do rozpočtu i jiných fondů OSN a pět největších poskytovatelů vojenského a policejního personálu.⁴³ Celkové složení výboru tak reflektuje autoritu a finanční možnosti členských států, neboť od těchto ukazatelů se odvíjí akceschopnost celé Komise a váha jejích rozhodnutí.

Přestože postkonfliktní země mají některé charakteristiky společné, z velké části řeší především vlastní, specifické problémy. O většině peacebuildingových aktivit se proto rozhoduje na tzv. *zvláštních jednáních*, ustavených pro konkrétní stát.⁴⁴ Jejich výhoda spočívá v individuálním přístupu k ohrožené zemi, který zaručuje, že výsledná strategie postkonfliktní obnovy bude reflektovat specifické potřeby dané země. Těchto jednání se kromě členů výboru a zástupců posuzované země mohou na základě pozvání účastnit i jiní aktéři spadající do některé z kategorií vymezených zakládající rezolucí.⁴⁵

Důležitou součástí Komise představuje *úřad podpory budování míru* (dále jen úřad), který řeší potřeby Komise a zajišťuje technické i informační zázemí. Přípravuje pro ni expertizy týkající se finančních, plánovacích i politických záležitostí a pracuje s aktéry přítomnými v místě působení. Pomáhá tak reflektovat kontext dané země a spoluprací s ostatními institucemi snižuje nejednotu zúčastněných aktérů a rozptýlení kapacit OSN. Celkově tak zvyšuje hodnotu i efektivitu Komisí poskytnuté rady. Úřad je obsazen 15 kvalifikovanými experty a funguje v rámci Sekretariátu OSN,

jímž je zároveň koordinován. Všechny 15 postů bylo obsazeno z personálních zdrojů organizace a náklady na vedení tohoto orgánu byly začleněny do rozpočtu OSN.⁴⁶

Finanční zázemí pro peacebuildingové aktivity zajišťuje *stálý fond pro budování míru* (dále jen fond), fungující od 11. října 2006.⁴⁷ Je naplánovaný na víceleté období, dotovaný dobrovolnými příspěvky a jeho hlavní úloha spočívá v poskytnutí tzv. „počáteční finanční pomoci“ (*kick-start intervention*). Finance z fondu by měly pomoci překonat kritické období, které obvykle nastává po podepsání mírové dohody, kdy státy potřebují okamžitou finanční vzpruhu, aby mohly začít s peacebuildingovými aktivitami. Z hlediska dlouhodobého vývoje by financování počátečních aktivit mělo inspirovat další investory, jejichž peníze pak přispějí k celkovému rozvoji postižené země a k prevenci znovuvypuknutí konfliktu.⁴⁸

Zřízení Komise nijak markantně nezměnilo institucionální rámec organizace. Ustavující rezoluce ji definuje jako pomocný orgán hlavních institucí OSN, tedy RB, ESR a VS, které zároveň nese hlavní odpovědnost za práci Komise.⁴⁹ Tyto instituce by měly s Komisí spolupracovat a jejich služby využívat, neboť tak mohou posílit svou roli v peacebuildingových aktivitách. Vyžaduje to však jejich ochotu k produktivní spolupráci a respekt k závěrům Komise. V opačném případě zůstanou doporučení Komise jen pouhým formálním návrhem, který nebude v praxi využit. Komise totiž nedisponuje žádnými vlastními operačními kapacitami, pouze doplňuje kapacity již existujících aktérů OSN – Sekretariátu, specializovaných oddělení, fondů, agentur a programů. Jako mezivládní orgán rozhoduje Komise na základě konsenzu členů a váha jejího rozhodnutí je ryze poradní.

5. ČINNOST KOMISE

Činnost Komise je rozdělena do několika oblastí, přičemž jednotným cílem je zabránit, aby státy, kterým se podařilo dostat z občanské války, v důsledku nedostatečné pozornosti či špatného postupu upadly zpět do konfliktu. Komise vytipuje země, které se v důsledku postkonfliktní nestability nachází opět v ohrožení, a pomůže jim zvládnout náročný přechod z válečného do mírového stavu. Její zapojení prodlužuje dohled OSN nad poválečnou obnovou země, a to i po odchodu mírových sil. Mění se tak dosavadní praxe, kdy konec mírové mise znamenal zpravidla i konec angažovanosti mezinárodního společenství. Komise je dostupným nástrojem pomoci všem ohroženým zemím. Nabízí záruku, že žádný případ nezůstane nepovšimnut a všem bude zajištěna potřebná pomoc.⁵⁰

Nová Komise vytváří fórum, které zapojuje do rozhodování hlavní instituce OSN, přivádí k jednání regionální aktéry, finanční instituce, hlavní přispěvatele a poskytovatele pomoci a čerpá i z cenných zkušeností zemí, jež v minulosti prošly postkonfliktní rekonstrukcí. Národním autoritám postiženého státu nabízí možnost prezentovat své priority, přičemž respektuje fakt, že vláda dané země není jediným vnitrostátním aktérem. Snaží se proto o zapojení místních nevládních aktérů, čímž přibližuje proces peacebuildingu občanům. Formou dialogu pak vede účastníky k nalezení vhodné a všemi přijatelné strategie. Správně naplánované a efektivně koordinované akce peacebuildingového procesu mají pomoci položit základ pro trvalý mír a udržitelný rozvoj a zabránit znovuvypuknutí krize.⁵¹

Komise představuje silnější a jednotnější systém podpory peacebuildingu. Sama nebuduje mír, ale usnadňuje jeho budování, jejím úkolem je naplánovat vhodné strategie řešení a pro jejich realizaci zajistit dostatečnou podporu od ostatních aktérů. Získává finanční pomoc od institucí, investorů a dárců a v záležitostech financování pak dbá na to, aby hlavní prioritou byly potřeby postižené země a ne zájmy států, které tuto pomoc poskytují. V rámci OSN Komise slaďuje činnost specializovaných orgánů, agentur, fondů a programů,⁵² čímž přispívá k lepšímu plánování a k demonstraci jednotné snahy celé organizace.

K první schůzi se Komise sešla 23. června 2006, kdy byl zároveň organizační výbor požádán RB, aby poskytl pomoc dvěma zemím (Burundi a Sierra Leone), jež se potýkají s problémy

postkonfliktní fáze.⁵³ V prosinci 2007 požádal Komisi o pomoc třetí africký stát – Guinea Bissau.⁵⁴ V těchto zemích sice již od konce tamějších konfliktů došlo k realizaci některých peacebuildingových úkolů, avšak větší část jich zůstala nevyřešena a stále přetrvávají postkonfliktní výzvy, které vyžadují analytickou, technickou i finanční pomoc mezinárodního společenství.

Doposud bylo v rámci Komise uskutečněno více než 50 neformálních i formálních setkání v různém složení. Předložené závěrečné zprávy zpravidla na základě monitoringu analyzovaly situaci v konkrétních státech, definovaly nedostatky a vytyčily cíle postkonfliktní obnovy.⁵⁵ Posouzení působení Komise po necelých dvou letech její činnosti není snadné, neboť proces peacebuildingu, který má na starost, je složitý a vyžaduje delší časový odstup. Avšak i tak krátká doba již stačila odhalit některé slabiny organizační struktury a problémy pracovních metod, které negativně ovlivňují fungování Komise a mohou mít dopad na její efektivitu.

6. SLABINY NOVÉ KOMISE

Myšlenka založení Komise pro budování míru získala mezi členskými státy OSN od počátku širokou podporu. Její realizace pak byla oslavována a doprovázena vzcnými deklaracemi státníků.⁵⁶ Ve svých prohlášeních se shodovali na tom, že ustavení Komise vyřešilo dosavadní mezeru v institucionální struktuře OSN a zároveň znamenalo důležitý krok na cestě k její potřebné reformě. Většina z nich však vycházela pouze z textu zakládající rezoluce a komentovala spíše samotné založení Komise než její působení v praxi. Kritika Komise se objevovala jen ojediněle, avšak není bezvýznamná a nelze ji přehlížet. Naopak, pro celkové zhodnocení přínosu nového orgánu je třeba zaměřit se na jeho fungování v praxi, přiznat nedostatky a teprve na základě toho zvážit, zda Komise skutečně je tím rozhodujícím prvním krokem k dalším reformám systému OSN.

Výraznou slabinou, která může způsobit problémy a negativně ovlivnit činnost Komise, je způsob jejího rozhodování. Komise schvaluje svá stanoviska a závěry na základě konsenzu svých členů. Za pozitivum této metody lze považovat fakt, že podmínka jednohlasné shody nutí účastníky hledat řešení přijatelná pro všechny. Výsledná stanoviska pak mají širokou podporu zúčastněných stran, což by mělo usnadnit jejich realizaci v praxi. Tento způsob rozhodování však skrývá také negativa. Dosažení konsenzu vyžaduje zodpovědný přístup každého účastníka a důležitým předpokladem je ochota naslouchat ostatním aktérům, přijímat odlišné názory a podle nových informací pružně měnit původní návrhy řešení tak, aby je mohli podpořit i ostatní. Podmínka jednohlasné shody všech zúčastněných stran de facto umožňuje každému z aktérů využít práva veta, a překazít tak rozhodování. Takto snadné zablokování může mít později vliv na efektivitu práce Komise.

Další slabá stránka Komise spočívá v jejím poradním charakteru. Komise nedisponuje vlastním výkonným managementem či donucovací silou, která by jí umožňovala kontrolovat dodržování dohodnutých závěrů či vynucovat jejich plnění v praxi. Ryze poradní charakter značně oslabuje její roli při prevenci konfliktů. Komise se může angažovat pouze v případech, kdy jí o to požádá některá z hlavních institucí OSN anebo ohrožený stát. V prvním případě záleží na uvážení konkrétních institucí, zda daný případ budou považovat za hodný pozornosti. V druhém případě se Komise na základě žádosti daného státu sice rozhoduje sama, ale tato možnost přichází až tehdy, kdy se daná země již nachází na pokraji znovuvypuknutí konfliktu. Takto omezená možnost včasného zásahu degraduje roli Komise jako preventivního opatření a neodpovídá snahám OSN nahradit dosavadní „kulturu reakce kulturou prevence“.⁵⁷

Nedostatky se stačily projevit také v procedurální oblasti. Po přijetí zakládající rezoluce v prosinci 2005 trvalo ještě více než rok, než Komise završila formativní fázi a stala se operativním orgánem. Bylo zapotřebí dořešit institucionální záležitosti spojené s chodem Komise, například vyváženost rolí a vzájemný vztah organizačního výboru, zvláštního výboru pro konkrétní zemi a úřadu pro podporu peacebuildingu. Během prvního roku činnosti se tak členové Komise více než

peacebuildingovými záležitostmi zabývali spíše organizačními problémy, které znesnadňovaly jak jednání v centrále OSN, tak i realizaci návrhů v praxi.⁵⁸ Teoretické debaty ohledně byrokratických detailů byly přitom pro občany postižených zemí bezvýznamné, neboť ti čekali na konkrétní výsledky. Přestože byla řada organizačních problémů již vyřešena, některé otázky zůstávají stále nevyjasněny, například postup Komise v případě, že o její pomoc požádá více států najednou. Chybí rovněž i přesná definice udržitelného rozvoje jako cíle peacebuildingového procesu, a nejsou tedy jasná kritéria pro konec angažovanosti Komise.⁵⁹ Nutnost zpřesnění pravidel procedurálního řízení aktivit Komise a zdokonalení jejich pracovních metod a postupů zůstává stále jednou z hlavních výzev fungování tohoto orgánu.

Za jeden z největších úspěchů v souvislosti se založením Komise bylo považováno zřízení stálého fondu pro peacebuilding. Ten umožňuje Komisi disponovat vlastními zdroji a v případě nedostatečné podpory ze strany dárců či investorů finančně zajistit nutné peacebuildingové aktivity v postižené zemi. Avšak skutečnost, že je fond založen na dobrovolných příspěvcích, jej činí závislým na vůli států, což může představovat slabinu celého systému. Komise totiž nedisponuje žádnými mechanismy, které by k tomu státy, nebo spíše jejich představitele, přiměly. Z praxe je přitom známo, že pod vlivem aktuální hrozby konfliktu se státy sice shodnou na nutnosti zásahů, ale finanční i materiální prostředky pro tyto akce uvolňují pomalu a neochotně. Navíc, jakmile hrozba pomine a dojde ke zlepšení situace, počáteční ochota států postupně mizí a slíbená pomoc přichází opožděně, někdy dokonce nepříjde vůbec. Svědčí o tom například i slova Karla Kovandy, který osobně zažil vyjednávání uvnitř OSN: „*Když jde o peníze, tak každá země hájí jen své zájmy. Málokdo má smysl pro spravedlivé příspěvky za účelem společného dobra.*“⁶⁰

Tato slabá stránka Fondu představuje určitý paradox. Komise by totiž měla čerpat ze zkušeností i chyb dosavadní mírové činnosti OSN. Její tvůrci se ale bohužel nepoučili z případů, kdy v důsledku nedostatečné podpory a neochoty států byly mírové mise neadekvátně financovány, slabě technicky vybaveny a nedůrazně provedeny. Stejně jako mírové operace i nová Komise je nyní zcela závislá na ochotě členských států poskytnout potřebné finanční prostředky, a je tudíž možné, že bude v budoucnu čelit obdobným problémům, tedy nedostatku finančních zdrojů pro zamýšlené aktivity a ochoty členských států tuto činnost podpořit.

Zkušenosti OSN získané realizací předchozích peacebuildingových misí navíc jasně napovídají, že náklady na postkonfliktní obnovu států postižených nedávnými konflikty zdaleka přesáhnou výši rozpočtu, kterým Fond momentálně disponuje, tedy 255,8 milionu dolarů.⁶¹ Pro představu a porovnání lze uvést příklad afghánské vlády, která na konferenci dárců mezinárodní pomoci pro obnovu afghánského státu předložila svůj požadavek ve výši 27,6 miliard dolarů. Šlo sice o sedmiletý časový harmonogram vnější asistence, ale i tak průměrná roční částka mezinárodní pomoci dosahovala čtyř miliard amerických dolarů.⁶² Obecně lze vyzorovat, že nároky postižených zemí na mezinárodní finanční pomoc jsou vysoké a každým rokem exponenciálně rostou.

Problém nedostatku financí se projevil de facto již při samotném ustavování Komise. Ve snaze nepodněcovat další kritiku vůči OSN rozšířením její administrativy a nezatěžovat rozpočet celé organizace dalšími výdaji bylo rozhodnuto, že náklady na úřad pro podporu budování míru budou financovány ze stávajících zdrojů. Tím však musela být zmenšena velikost úřadu, sníženy zdroje, které měl k dispozici, a omezena agenda, kterou s takovými možnostmi mohl zvládnout.⁶³ Přitom právě tato institucionální složka se jeví jako neoperativnější a od efektivity její práce se z velké části odvíjí úspěch činnosti celé Komise. Poskytuje totiž analýzy, na jejichž základě se následně plánují vhodné strategie. Zde se logicky nabízí otázka: Jestliže OSN jako celek řeší problém nedostatku financí, kde je záruka, že úřad bude disponovat rozpočtem adekvátním jeho potřebám? Nedostatek financí může značně ovlivnit kvalitu a počet jím poskytovaných analýz, a negativně se tak projevit i ve výsledné činnosti celé Komise.

Podle zmíněných slabých stránek Komise je tedy zřejmé, že tento nový orgán není tak ideální, za jaký jej mnozí státníci považují a neodpovídá obrazu, jenž o něm vysílají směrem ke světové veřejnosti. Zůstává otázkou, zda tyto nedostatky politikové během přípravných jednání pod

pozitivním dojmem ze slibného orgánu skutečně přehlédli nebo zda si jich byli vědomi, ale neřešili je. Je možné se domnívat, že by podrobnější analýzy těchto vad a jejich možných dopadů vedly k delším debatám a návrh na ustavení Komise by stejně jako většina ostatních návrhů reformy OSN skončil jen „na papíře“. Ať už je odpověď jakákoliv, díky jejich postupu dnes máme nový orgán, který sice vyplnil dlouhou dobu existující mezeru v institucionálním systému OSN, nicméně zůstává otázkou, zda s takovými slabinami dokáže svůj slibný potenciál realizovat také v praxi.

7. KOMISE JAKO PRVNÍ KROK K REFORMĚ OSN

OSN jako produkt druhé světové války má za sebou více než 60 let své existence. Od 90. let minulého století se setkáváme s názory, že tato organizace již nedokáže čelit problémům současného světa, je zastaralá a neakceschopná. S mechanismem řízení, který od roku 1945 doznal jen minimálních změn, a s omezenými finančními zdroji není schopná efektivně plnit úlohu, již jí svěřuje Charta OSN, a odpovídat na současné výzvy. Stav, ve kterém se na počátku 21. století nachází, mnozí označují doslova jako krizi, a nebereme-li v úvahu její zrušení, pak jediné možné východisko představují zásadní reformy. Tuto myšlenku potvrdil také zástupce GT Shashi Tharoor, který za celou organizaci prohlásil: „*Chceme-li změnit svět, musíme se změnit také.*“⁶⁴

Od 90. let se návrhy reformy staly pravidelnou součástí agendy každého zasedání VS a tématem mnoha odborných diskusí i článků. Fakt, že i po více než 15 letech má OSN velkou část těchto reformem stále před sebou, vypovídá o tom, že jejich realizace v praxi není snadná. Státy sice sdílí společné vědomí nezbytnosti reformy, ale chybí jim společná vůle, která by pomohla projekty uvést do reality. Rozdělují je národní zájmy a odlišné představy o podobě reformy. Proto je obtížné najít potřebný konsenzus, bez kterého žádná reforma realizována být nemůže.⁶⁵ V praxi je projednávání návrhů zdoluhavé, ve většině případů i bezvýsledné a debaty jako by se dostávaly do „bludného kruhu“.

Důležitý posun přinesl až „Summit Milénium + 5“, konaný v září 2005, během něhož se zástupcům podařilo shodnout na některých bodech reformy. Součástí předloženého reformního plánu byla i Komise pro budování míru, která představovala první reformní záměr realizovaný v praxi.⁶⁶ Její ustavení symbolizovalo určitý průlom v dlouholetéablokovanosti debat a postupů a důkaz toho, že spojuje-li státy společný záměr, jsou schopny se dohodnout a dovést své kroky k cíli. Většina politiků i někteří teoretikové se shodli na tom, že ustavení Komise představovalo nevýznamnější institucionální změnu v dosavadním reformním procesu OSN.⁶⁷ Tato myšlenka pak jako nit spojovala takřka všechna prohlášení, která zazněla na adresu Komise, ať už při jejím ustavování nebo později při jejím hodnocení. Podle většiny z nich bylo ustavení Komise prvním krokem OSN na cestě k jejím rozsáhlým reformám a zároveň motivem, který měl tento reformní proces nastartovat.⁶⁸

Nabízí se však otázka: Jak to, že pro tento reformní návrh nebylo problémem dosáhnout konsenzu členských států? Co je vedlo k souhlasu? Bylo za tím skutečně uvědomění si vážnosti situace a potřeby změny nebo i něco dalšího? Přestože si netroufám zpochybňovat dobrou vůli členských států, je třeba kriticky přiznat, že jejich ochota odsouhlasit tento bod reformy se s největší pravděpodobností odvíjela od skutečnosti, že daná Komise nijak výrazně neomezuje jejich zájmy. Kdyby se jich totiž svou činností jakkoli dotýkala nebo je dokonce redukovala, státy by s jejím ustavením jistě tak ochotně nesouhlasily, pokud vůbec. Nová Komise nemá pravomoce zasahovat do vnitřních záležitostí států, proto musí být její angažovanost v konkrétním případě vždy odsouhlasena daným státem a její následná práce podpořena dalšími členy. Záleží tedy na tom, co vláda dané země dovolí Komisi plnit, v čem jí dovolí se angažovat a co budou ostatní státy ochotny podpořit. Mechanismus jejího rozhodování je navíc podmíněn konsenzem všech členů, který jim zaručuje, že nebudou-li souhlasit s dojednaným závěrem, mohou jej odmítnout. Komise též nezavazuje státy k pevně stanoveným pravidelným příspěvkům. Činnost Komise tak závisí

především na ochotě členských států, k ničemu je však nezavazuje ani nenutí. Právě tyto faktory dovolily státům s ustavením Komise bez problémů souhlasit.

OSN však stojí před mnohem složitějšími a citlivějšími reformami, které budou v některých případech vyžadovat opravdové omezení výsad jednotlivých členů. Bude třeba najít kompromis mezi tím, co si žádají okolnosti, a tím, co dovolují zájmy států. Ty se však i přes deklarovanou ochotu ve skutečnosti příliš nesnaží posílit akceschopnost OSN. Realizace dalších reforem, stejně jako budoucnost celé organizace, je především otázkou politické vůle jejích členů a je zřejmé, že dokud státy neprokáží svou vstřícnost vůči změnám nejen během debat, ale hlavně v konkrétních krocích, k očekávané a především tolik potřebné reformě OSN nedojde.

ZÁVĚR

Zajištění mezinárodního míru a bezpečnosti je považováno za nejdůležitější cíl OSN a jednou z nezbytných podmínek pro jeho dosažení je úspěšné vypořádání se s postkonfliktními situacemi. Efektivní plnění této úlohy posiluje schopnost organizace předejít znovuvypuknutí konfliktů. Přestože v Chartě OSN nenajdeme o peacebuildingu jedinou zmínku, stal se od roku 1992 nezbytnou součástí agendy OSN. Avšak výsledky působení OSN v této oblasti byly mnohdy neuspokojivé. Poskytování účinné pomoci při implementaci mírové smlouvy se proto stalo jednou z hlavních výzev, před které byla OSN po skončení studené války postavena.

Díky Komisi pro budování míru získala OSN od roku 2006 důležitý orgán, který v její institucionální struktuře do té doby ztlačně chyběl. Komise slibuje efektivnější zvládnutí procesu peacebuildingu v postkonfliktních zemích. Její ustavení bylo označováno jako „historická událost pro OSN“.⁶⁹ Znamenalo znatelný pokrok mezinárodního společenství v chápání potřeb postkonfliktního prostředí a zlepšilo jeho možnosti poskytnout těmto zemím to, co jejich situace vyžaduje. Odráželo přitom potřebu jednotného přístupu zapojených aktérů pro řešení postkonfliktních problémů v dané zemi a zároveň respektovalo požadavek zohlednit specifika peacebuildingového procesu v konkrétních případech. Nová Komise by tak měla přispět zároveň k posílení autority a zvýšení prestiže OSN. Neboť jen tehdy, bude-li tato organizace schopna zastat svůj prioritní cíl svěřený jí Chartou OSN – „uchránit lidi od vypuknutí války“, může být považována za hlavní nástroj pro udržení mezinárodního míru a bezpečnosti.

Při hodnocení Komise naprostá většina států vyjádřila svou spokojenost. Kritika se objevila jen ojediněle.⁷⁰ Avšak chceme-li nezaujatě zhodnotit novou Komisi a její případný přínos, je třeba reflektovat nejen její kladné stránky, ale také slabiny. Při kritičtějším pohledu zjistíme, že Komise není tak ideálním orgánem, jak se většina jejích tvůrců domnívá, a zůstává otázkou, zda bude v budoucnu vůbec schopná dostát svým cílům a úkolům, pro které byla ustavena. Problematické je především postavení Komise v systému OSN a charakter jejich výstupů. Spíše než o důležitý orgán jde o diskusní fórum s poradním statutem, které trpí nedostatkem autority a nedisponuje výkonnou mocí ani operačními mechanismy. Ve skutečnosti tak představuje bezmocnou instituci, ve významu závislou na dobré vůli členských států, jejich odhodlání a ochotě poskytnout finanční i personální zdroje pro zajištění fungování Komise. Pokud si toto státy neuvědomí a svůj přístup tomu nepřizpůsobí, bude činnost Komise ztížena, její efektivita ztracena a její přínos pro OSN i ohrožené země víceméně zanedbatelný.

Postkonfliktní budování míru představuje dlouhodobý proces a hodnocení přijatých opatření proto vyžaduje delší časový odstup. Teprve dlouhodobější praxe ukáže, zda státy, které byly ochotné podpořit ustavení Komise slovy, budou ochotné podpořit skutky a hlavně penězi také výstupy její činnosti. Teprve poté bude možné potvrdit nebo vyvrátit, zda slib větších úspěchů v oblasti peacebuildingu skutečně dodržela a obrovské naděje do ní vkládané naplnila. Rozhodující přitom nebudou jen formální zprávy a deklarace, její efektivita a přínos musí být posuzovány podle rozdílů; rozdílů v míře stability postižené země, kterou má zvýšit, a rozdílů v počtu zemí, jež během postkonfliktní fáze upadly zpět do konfliktu, který má naopak snížit.

Lze tedy potvrdit první část hypotézy stanovené v úvodu – ustavení Komise skutečně představovalo důležitý krok OSN na cestě k její širší reformě. Státy se po dlouhé době dokázaly dohodnout a zřídit orgán, který formálně posiluje úlohu OSN při zajišťování mezinárodního míru a bezpečnosti. Komise reflektuje nutnost reagovat na nové potřeby a její ustavení zároveň dokazuje schopnost OSN se aktuálním podmínkám přizpůsobit. Byl to nepochybně krok správným směrem, krok k posílení OSN jako světové organizace, který jí nabízí větší zapojení do mezinárodního dění. Vyvolal pochopitelné nadšení a u mnohých také přesvědčení, že státy jsou ochotny přistoupit i k dalším změnám. Avšak samotné ustavení Komise nemůže být považováno za dostatečný důkaz ochoty a odhodlání členských států. Jejich snaha dovést myšlenku a návrhy do konce spíše než z jejich dobré vůle vycházela z uvědomění si skutečnosti, že nová Komise je k ničemu nezavazuje a nijak neomezuje. Další reformy OSN však zacházejí dál a v některých případech budou vyžadovat omezení jejich výsadních postavení. Je mylné se domnívat, že u všech těchto otázek bude mezi státy docíleno konsenzu, jako tomu bylo v případě Komise.

Druhá část hypotézy je tedy neplatná. Nová Komise je sice určitou inspirací a může být i impulzem k dalším změnám, označit ji však za čin, který má posunout dopředu otázku komplexní reformy OSN, je příliš odvážné. Tato symbolika je nadsazená a zvolená spíše za účelem umocnění efektu a dojmu z nové Komise. Souvislost jejího ustavení s dalšími reformními kroky je třeba vnímat více realisticky. Vhodnější je podmínit další změny v rámci OSN efektivitou Komise. Pouze tehdy, prokáže-li se, že orgán zcela závislý na ochotě členských států může efektivně plnit svou roli bez toho, aniž by čelil neochotě a maření své činnosti, bude možné považovat Komisi za svědectví dobré vůle členských států, od níž se mohou odvíjet další kroky směrem k širší reformě této organizace.

POZNÁMKY

¹ *Charta Organizace Spojených národů*, s. 6.

² Z 54 operací, které OSN spustila mezi lety 1948–2000, jich 36 bylo uskutečněno v období 1991–2000. V této fázi došlo k markantnímu navýšení vojenského i civilního personálu z 10 tisíc (1991) na 78 tisíc (1993). United Nations Peacekeeping from 1991 to 2000: Statistical Data and Charts [online]. Nárůst počtu mírových misí po skončení studené války názorněji vystihuje Příloha 1.

³ V literatuře jsou pro peacebuilding užívány také další termíny, např. nová forma peacekeepingu, operace na podporu míru, zvládnutí míru, postkonfliktní rekonstrukce aj. V rámci této práce je termín peacebuilding používán jak v jeho českém ekvivalentu (budování míru), tak často i v originálním znění, neboť je tento pojem v české terminologii již znám a v současné době užíván dokonce častěji než jeho doslovný překlad.

⁴ Post-Conflict Transition: Nation Experience and International Reform [online], s. 1.

⁵ PARIS, Roland – SISK, Timothy, *Managing Contradictions: The Inherent Dilemmas of Postwar Statebuilding* [online], s. 2.

⁶ Detailní přehled všech peacebuildingových misí OSN uvádí dokument: United Nations Political and Peacebuilding Missions [online], s. 2.

⁷ RAMSBOTHAM, Oliver, *Reflection on UN Post-Settlement Peacebuilding*, s. 1–21.

⁸ HEMMER, Bruce – GARB, Paula – PHILLIPS, Marlett – GRAHAM, John L., *Putting the “Up” in Bottom-up Peacebuilding: Broadening the Concept of Peace Negotiations*, s. 147.

⁹ LEDERACH, John Paul, *Civil Society and Reconciliation*, s. 841–856.

¹⁰ APPLEBY, Scott R., *Religion as an Agent of Conflict Transformation and Peacebuilding*, 821–39.

¹¹ BONDE, Nørby Bent, *UN-led strategies for media and communications in conflict prevention and peace building* [online], s. 1–8.

¹² MENDELOFF, David, *Truth-Seeking, Truth-Telling, and Postconflict Peacebuilding: Curb the Enthusiasm?* s. 355–380. MOBEKK, Eirin. *Truth, Justice and Reconciliation in a Post-conflict context* [online], s. 1–25.

¹³ KLERK, Elderred, *Women and Children in Post-conflict Recovery Processes and Internally Displaced People*, s. 24–27.

- ¹⁴ ASSEFA, Hizkias, Concepts and Strategies of Post-conflict Peace-building: Cause and Nature of Conflict, s. 8–13. COLLIER, Paul, Economic Causes of Civil Conflict and Their Implications For Policy [online], s. 1–26. COLLIER, Paul, Post-Conflict Economic Recovery [online], s. 1–14.
- ¹⁵ PARIS, Roland – SISK, Timothy, Managing Contradictions: The Inherent Dilemmas of Postwar Statebuilding [online].
- ¹⁶ *Peacebuilding and Police Reform*, Tor Tanke Holm – Barth Espen Eide, 230 s.
- ¹⁷ O'NEILL, William G., Police Reform in Post-Conflict Societies: what we know and what we still need to know [online], s. 1–11.
- ¹⁸ DOYLE, Michael W. – SAMBANIS, Nicholas, International Peacebuilding: A Theoretical and Quantitative Analysis, s. 1–24.
- ¹⁹ KRITZ, Neil J., The Rule of Law in the Postconflict Phase. Building a Stable Peace, s. 801.
- ²⁰ Například roku 2003 byla s nadšením vítána Arushská mírová smlouva uzavírající desetiletou občanskou válku v Burundi a roku 2002 zavládla euforie nad formálním ukončením jedenáctiletého konfliktu ve Sierra Leone. Ani jedna z těchto mírových smluv však zmíněným zemím nepřinesla trvalý mír a stabilitu. Sierra Leone: The State of Security and Governance [online].
- ²¹ SISK, Timothy, Democratization and Peacebuilding. Perils and Promises, s. 787.
- ²² AKHAVAN, Payam, The International Criminal Tribunal for Rwanda: The Politics and Pragmatics of Punishment, s. 501.
- ²³ SMOLJAN, Jelena, The relationship between peace building and development, s. 234.
- ²⁴ HARRIS, Geoff, The military as a resource for peace-building: time for reconsideration? s. 249.
- ²⁵ GHALI, Boutros – Boutros, An Agenda for Peace. Preventive diplomacy, peacemaking and peacekeeping [online], kap. VI.
- ²⁶ BALL, Nicole, The Challenge of Rebuilding War-Torn Societies, s. 721. Podrobný přehled charakteristických znaků postkonfliktního prostředí uvádí Příloha 2.
- ²⁷ LAST, David, Organizing for Effective Peacebuilding [online], s. 86; BUSH, Kenneth, Building Capacity for Peace and Unity. The Role of Local Government in Peacebuilding [online], s. 53; ASSEFA, Hizkias, Concepts and Strategies of Post-conflict Peace-building: Cause and Nature of Conflict, s.8–9. Detailnější přehled úkolů peacebuildingového procesu uvádí Příloha 3.
- ²⁸ ANNAN, Kofi, Report of the Secretary-General on the work of the Organization [online], s. 18. Z nezávislých zdrojů tento fakt potvrzuje například také práce autorů: CALL, Charles T. – COUSENS, Elizabeth M., Ending Wars and Building Peace. Doping with Crisis [online], s. 6.
- ²⁹ COLLIER, Paul, Policy for Post-conflict Societies: Reducing the Risk of Renewed Conflict [online], s. 5–12.
- ³⁰ ANNAN, Kofi, In larger freedom: towards development, security and human rights for all [online], s. 31.
- ³¹ Propojení peacekeepingových misí s peacebuildingovými aktivitami se v literatuře vžilo pod pojmem M. Doyla „mírové mise druhé generace“ (second generation operations). DOYLE, Michael, War Making and Peace Making: The United Nations' Post-Cold War Record, s. 550.
- ³² JONES, Bruce D., The Challenges of Strategic Coordination: Containing Opposition and Sustaining Implementation of Peace Agreements in Civil Wars [online], s. 23.
- ³³ ANNAN, Kofi, In larger freedom: towards development, security and human rights for all [online], s. 36.
- ³⁴ COUSENS, Elizabeth, From Missed Opportunities to Overcompensation: Implementing the Dayton Agreement on Bosna, s. 533.
- ³⁵ Například alternativa „strategického rámce“ (Afghánistán, Sierra Leone); „sjednocená mise“ (Východní Timor, Kongo); „kancelář Vysokého představitele“ (Bosna); „iniciativy Zvláštního zástupce GT“ (Mozambik, Guatemala, Salvador). JONES, Bruce D., The Challenges of Strategic Coordination Containing Opposition and Sustaining Implementation of Peace Agreements in Civil Wars [online], s. 11.
- ³⁶ GHALI, B. B., Supplement to an Agenda for Peace [online], s. 12–13, 19.
- ³⁷ ANNAN, K., Renewing the United Nations: A Programme for Reform [online], s. 23.
- ³⁸ Report of the Panel on United Nations Peace Operations [online], s. 6–8.
- ³⁹ A more secure world: Our shared responsibility, s. 83–85.
- ⁴⁰ The Peacebuilding Commission, Resolution A/RES/60/180 [online]; Resolution S/RES/1645 [online].
- ⁴¹ Výjimku v délce funkčního období má Čína, Francie, Rusko, USA a Velká Británie, které na základě stálého členství v RB mají garantováno i stálé členství v Komisi.

⁴² Konkrétní rozdělení křesel mezi regionální skupiny států uvádí dokumenty: Resolution A/RES/60/261 [online], s. 2; Resolution S/RES/1646 [online], s. 1; Membership of the Economic and Social Council on the Organizational Committee of the Peacebuilding Commission [online], s. 1

⁴³ V obou případech je pozice těchto států posuzována dle průměrné výše jejich příspěvků za poslední tři kalendářní roky. Top Ten Contributors of Military Troops and Police Personnel to UN operations based on monthly averages over a three year period. Top Ten Providers of Assessed Contributions to United Nations Budgets and of Voluntary Contributions to United Nations Funds, Programmes and Agencies, including the standing Peacebuilding Fund [online], s. 1–5.

⁴⁴ Detailní složení Výboru i specifických skupin pro konkrétní případy zemí (Burundi, Sierra Leone, Guinea Bissau) včetně dalších účastníků jednání uvádí dokument: Membership of the Peacebuilding Commission [online], s. 1–4.

⁴⁵ The Peacebuilding Commission, Resolution A/RES/60/180 [online], s. 3.

⁴⁶ Podrobný popis činnosti Úřadu viz dokument: 2005 World Summit Outcome: Peacebuilding Support Office [online], s. 7.

⁴⁷ The Peacebuilding Fund. Resolution A/RES/60/287 [online].

⁴⁸ Pravidla pro využívání zdrojů, systém správy Fondu i kontroly účtu popisuje dokument: Arrangement for establishing the Peacebuilding Fund [online], s. 1–2.

⁴⁹ The Peacebuilding Commission, Resolution A/RES/60/180 [online], s. 4.

⁵⁰ CALL, Charles T. – COUSENS, Elizabeth M., Ending Wars and Building Peace. Doping with Crisis [online], s. 14–15.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² Například: Rozvojový program OSN (UNDP), Oddělení pro ekonomické a sociální záležitosti (DESA), Oddělení pro politické záležitosti (UNDPA), Oddělení pro peacekeepingové operace (UNDPO), Mezinárodní měnový fond (MMF), Světová banka (WB), Dětský fond OSN (UNICEF), Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), Světová zdravotnická organizace (WHO), Světový potravinový program (WFP), Úřad pro koordinaci humanitární pomoci (UNOCHA) aj.

⁵³ Peacebuilding Commission Historical Chronology [online].

⁵⁴ Guinea-Bissau added to agenda of Peacebuilding Commission [online].

⁵⁵ Konkrétní závěry jsou zahrnuty v následujících dokumentech: Chairman's Summary, Burundi Country-Specific Meeting, Peacebuilding Commission [online], s. 1–2; Chairman's Summary, Sierra Leone Country-Specific Meeting, Peacebuilding Commission [online], s. 1–2; Chairman's Summary, Informal Meeting, Guinea-Bissau configuration, Peacebuilding Commission [online], s. 1–2.

⁵⁶ Update on peacebuilding Commission after one year [online].

⁵⁷ ANNAN, Kofi, Prevention of armed conflict [online], s. 6.

⁵⁸ Taking Stock, Looking Forward: A Strategic Review of the Peacebuilding Commission [online], s. 2.

⁵⁹ MARTINETTI, Irene: The Peacebuilding Commission: a Year in Review. An Interview with Assistant Secretary General Carolyn McAskie [online].

⁶⁰ KOVANDA, Karel, Reformní procesy v OSN, s. 9.

⁶¹ United Nations Peacebuilding Fund [online], s. 2.

⁶² Securing Afghanistan's Future: Accomplishments and the Strategic Path Forward [online], s. 124.

⁶³ PARIS, Roland, Understanding the "Coordination Problem" in postwar state-building [online], s. 19.

⁶⁴ THAROOR, Shashi, Co Spojené národy potřebují? [online]

⁶⁵ Realizaci komplikuje fakt, že reformní návrhy vyžadují změny Charty OSN, pro kterou je zapotřebí získat souhlas dvou třetin členů VS potvrzený ratifikací ve dvou třetinách všech členských států OSN, včetně všech stálých členů RB. *Charta Organizace spojených národů*, s. 58.

⁶⁶ Kromě Komise pro budování míru byla ustavena také Rada pro lidská práva (*Human Rights Council*), která nahradila původní Komisi pro lidská práva. BÍLKOVÁ, Veronika – KORTUSOVÁ, Pavla, Ohlédnutí za zářijovým Světovým summitem OSN, s. 27.

⁶⁷ BIRENBAUM, David E., UN Reform. Progress, Prospects, and Priorities [online], s. 7.

⁶⁸ Security Council Holds Day-long debate on post-conflict peacebuilding: focus on early efforts of new Peacebuilding Commission [online].

⁶⁹ General Assembly, Acting Concurrently with Security Council, [online].

⁷⁰ První výraznější kritika ze strany členských států vůči Komisi a zmínění některých jejích slabých stránek se objevilo až v dokumentu: General Assembly debates reform on Peacebuilding Commission's first year

[online]. Z nezávislých zdrojů pak na některé nedokonalosti a výzvy Komise upozorňuje analýza: Taking Stock, Looking Forward: A Strategic Review of the Peacebuilding Commission [online], s. 1–30.

LITERATURA

- [1] AKHAVAN, Payam. The International Criminal Tribunal for Rwanda: The Politics and Pragmatics of Punishment. *The American Journal of International Law*, 1996, roč. 90, č. 3, s. 501–510.
- [2] APPLEBY, Scott R. Religion as an Agent of Conflict Transformation and Peacebuilding. In CROCKER, Chester A. – HAMPSON, Fen Osler – AALL, Pamela. *Turbulent Peace: The Challenges of Managing International Conflict*. Washington, D.C.: United States Institute of Peace Press, 2001. s. 821–839.
- [3] *A more secure world: Our shared responsibility*. Report of the Secretary-General's High-level Panel on Threats, Challenges and Change. New York: United Nations, 2004, 129 s.
- [4] ANNAN, Kofi. In larger freedom: towards development, security and human rights for all [online]. *United Nations General Assembly*, 2005 [cit. 2008-03-19]. 62 s. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/largerfreedom/contents.htm>>.
- [5] ANNAN, Kofi, Prevention of armed conflict [online]. *United Nations General Assembly*, A/55/985, *United Nations Security Council*, S/2001/574, 2001 [cit. 2008-03-22]. 37 s. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/esa/peacebuilding/Library/>>.
- [6] ANNAN, Kofi. Renewing the United Nations: A Programme for Reform [online]. *United Nations General Assembly*, 1997 [cit. 2008-02-29]. 95 s. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=A/51/950>>.
- [7] ANNAN, Kofi. Report of the Secretary-General on the work of the Organization [online]. *United Nations General Assembly*, 2006 [cit. 2008-03-08], 56 s. Dostupný z WWW: <mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/SGReports/61_1/a_61_1_e.pdf>.
- [8] Arrangement for establishing the Peacebuilding Fund [online]. Report of the Secretary-General. *United Nations General Assembly*, 2006 [cit. 2008-03-13]. 8 s. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/Depts/dhl/resguide/r60.htm>>.
- [9] ASSEFA, Hizkias. Concepts and Strategies of Post-conflict Peace-building: Cause and Nature of Conflict. In *Post-Conflict Peacebuilding*. Schläining working papers, 2003, č. 1, s. 8–13.
- [10] BALL, Nicole. The Challenge of Rebuilding War-Torn Societies. In CROCKER, Chester A. – HAMPSON, Fen Osler – AALL, Pamela. *Turbulent Peace: The Challenges of Managing International Conflict*. Washington, D.C.: United States Institute of Peace Press, 2001. s. 719–736.
- [11] BÍLKOVÁ, Veronika — KORTUSOVÁ, Pavla, Reforma OSN se nekoná? Ohlédnutí za zářijovým Světovým summitem OSN. *Mezinárodní politika*, 2006, roč. 30, č. 1, s. 25–28.
- [12] BIRENBAUM, David E. UN Reform. Progressy, Prospects, and Priorities [online]. *The Woodrow Wilson International Center for Scholars*. 2007 [cit. 2008-05-09]. 29 s. Dostupný z WWW: <http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?section=search_all&fuseaction=search.search&searchstr=peacebuilding+commission&imageField.x=18&imageField.y=6>.
- [13] BONDE, Nørby Bent. UN-led strategies for media and communications in conflict prevention and peace building [online]. *Danish Institute for International Studies*, 2006 [cit. 2008-22-03], 8 s. Dostupný z WWW:

- <<http://www.ciaonet.org/pbei/diis/diis035/diis035.pdf>>.
- [14] BUSH, Kenneth. Building Capacity for Peace and Unity. The Role of Local Government in Peacebuilding [online]. *The Canadian Peacebuilding Coordination Committee*, 2004 [cit. 2008-03-19]. 60 s. Dostupný z WWW: <<http://www.peacebuild.ca/action/?page=resources&lang=e>>.
- [15] CALL, Charles T. – COUSENS, Elizabeth M. Ending Wars and Building Peace. Doping with Crisis [online]. *International Peace Institute*, 2007 [cit. 2008-05-10]. 21 s. Dostupný z WWW: <<http://www.ipacademy.org/publications/policy-papers>>.
- [16] COLLIER, Paul. Economic Causes of Civil Conflict and Their Implications For Policy [online]. *Paul Collier Research Conflict*, 2006 [cit. 2008-05-09]. 26 s. Dostupný z WWW: <<http://users.ox.ac.uk/~econpco/research/conflict.htm>>.
- [17] COLLIER, Paul. Policy for Post-conflict Societies: Reducing the Risk of Renewed Conflict [online]. *World Bank*, 2000 [cit. 2008-03-09]. 12 s. Dostupný z WWW: <<http://66.102.1.104/scholar?hl=cs&lr=&q=cache:B3S9xcukbn0J:www.worldbank.org/research/conflict/papers/postpol.pdf+paul+COLLIER,+Policy+for+Post-conflict+Societies:+Reducing+the+Risk+of+Renewed+Conflict.+World+Bank,+2000>>.
- [18] COLLIER, Paul. Post-Conflict Economic Recovery [online]. *Paul Collier Research Conflict*, 2006 [cit. 2008-05-08]. 14 s. Dostupný z WWW: <<http://users.ox.ac.uk/~econpco/research/conflict.htm>>.
- [19] COUSENS, Elizabeth. From Missed Opportunities to Overcompensation: Implementing the Dayton Agreement on Bosna. In STEDMAN, John Stephen – ROTHCHILD, Donald – COUSENS, Elizabeth M. *Ending Civil Wars: The Implementation of Peace Agreements*. Boulder, CO: Lynne Rienner, 2002. s. 531–61.
- [20] DOYLE, Michael. War Making and Peace Making: The United Nations' Post-Cold War Record. In CROCKER, Chester A. – HAMPSON, Fen Osler – AALL, Pamela. *Turbulent Peace: The Challenges of Managing International Conflict*. Washington, D.C.: United States Institute of Peace Press, 2001. s. 529–560.
- [21] DOYLE, Michael – SAMBANIS, Nicholas. International Peacebuilding: A Theoretical and Quantitative Analysis. *American Political Science Review* [online]. 2000, roč. 94, č. 4 [cit. 2008-03-26]. 24s. Dostupný z WWW: <www.jstor.org>.
- [22] General Assembly Acting Concurrently with Security Council makes Peacebuilding Commission Operational [online]. *United Nations General Assembly*, GA /10439, 2005 [cit. 2008-02-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/News/Press/docs/2005/ga10439.doc.htm>>.
- [23] General Assembly debates reform on Peacebuilding Commission's first year [online]. *United Nations General Assembly*, GA/10635, 2007 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/News/Press/docs/2007/ga10635.doc.htm>>.
- [24] *General Assembly of the United Nations* [online]. 2008 [cit. 200-03-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/ga/>>.
- [25] GHALI, Boutros – Boutros. An Agenda for Peace. Preventive diplomacy, peacemaking and peacekeeping [online]. Report of the Secretary-General, A/RES/47/277, *United Nations Security Council*, 1992 [cit. 2008-03-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/docs/SG/agpeace.html>>.
- [26] GHALI, Boutros – Boutros. Supplement to an Agenda for Peace [online]. Position paper of the Secretary-General on the Occasion of the 50th Anniversary of the United Nations, 1995 [cit. 2008-03-06]. 24 s. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/Docs/SG/agsupp.html>>.

- [27] Guinea-Bissau added to agenda of Peacebuilding Commission [online]. *United Nations General Assembly*, 2007 [cit. 2008-03-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/News/Press/docs/2007/abc26.doc.htm>>.
- [28] HARRIS, Geoff. The military as a resource for peace-building: time for reconsideration? *Conflict, Security & Development*, 2006, roč. 6, č. 2, s. 241–252.
- [29] HEMMER, Bruce – GARB, Paula – PHILLIPS, Marlett – GRAHAM, John L. Putting the “Up” in Bottom-up Peacebuilding: Broadening the Concept of Peace Negotiations. *International Negotiation* [online], 2006, roč. 11, č. 1 [cit. 2008-05-10]. s. 129–162. Dostupný z WWW: <<http://web.ebscohost.com/>>.
- [30] Chairman’s Summary, Burundi Country-Specific Meeting, Peacebuilding Commission [online]. *REFORMtheUN.org*, 2006 [cit. 2008-03-16]. 2 s. Dostupný z WWW: <<http://www.reformtheun.org/index.php/issues/1735?theme=alt4>>.
- [31] Chairman’s Summary, Informal Meeting, Guinea-Bissau configuration, Peacebuilding Commission [online]. *United Nations*, 2008 [cit. 2008-03-22]. Dostupný z WWW: <www.huwu.org/.../Guinea-Bissau/Guinea-Bissau%20informal_Chair%20summary_5Feb2008.pdf>.
- [32] Chairman’s Summary, Sierra Leone Country-Specific Meeting, Peacebuilding Commission [online]. *REFORMtheUN.org*, 2006 [cit. 2008-03-16]. 2 s. Dostupný z WWW: <[www.huwu.org/.../Sierra%20Leone/Chairman's%20summary%20\(13%20December%202006\).pdf](http://www.huwu.org/.../Sierra%20Leone/Chairman's%20summary%20(13%20December%202006).pdf)>.
- [33] *Charta Organizace spojených národů*. Praha: Informační centrum OSN v Praze, 2005. 88 s.
- [34] JONES, Bruce. The Challenges of Strategic Coordination: Containing Opposition and Sustaining Implementation of Peace Agreements in Civil Wars [online]. *International Peace Institute*, 2001 [2008-03-05]. 28 s. Dostupný z WWW: <<http://www.ipacademy.org/publications/archive/policy-papers>>.
- [35] KOVANDA, Karel, Reformní procesy v OSN. *Mezinárodní vztahy*, 1997, roč. 32, č. 2, s. 5–13.
- [36] KLERK, Eldered de: Women and Children in Post-conflict Recovery Processes and Internally Displace People. In *Post-Conflict Peacebuilding*. Schlaining working papers, 2003, č. 1 [cit. 2008-05-12]. s. 24–27.
- [37] KRITZ, Neil J. The Rule of Law in the Postconflict Phase. Building a Stable Peace. In CROCKER, Chester A. – HAMPSON, Fen Osler – AALL, Pamela. *Turbulent Peace: The Challenges of Managing International Conflict*. Washington, D.C.: United States Institute of Peace Press, 2001. s. 801–820.
- [38] LAST, David. Organizing for Effective Peacebuilding. *International Peacekeeping* [online]. 2000, roč. 7, č. 1, s. 80–96 [cit. 2008-03-09]. Dostupný z WWW: <<http://web.ebscohost.com/>>.
- [39] LEDERACH, John Paul. Civil Society and Reconciliation. In CROCKER, Chester A. – HAMPSON, Fen Osler – AALL, Pamela. *Turbulent Peace: The Challenges of Managing International Conflict*. Washington, D.C.: United States Institute of Peace Press, 2001. s. 841–856.
- [40] MARTINETTI, Irene: The Peacebuilding Commission: a Year in Review. An Interview with Assistant Secretary General Carolyn McAskie [online]. *Global Policy Forum*. June 4, 2004 [cit. 2008-03-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.globalpolicy.org/reform/topics/abc/2007/0604review.htm>>.

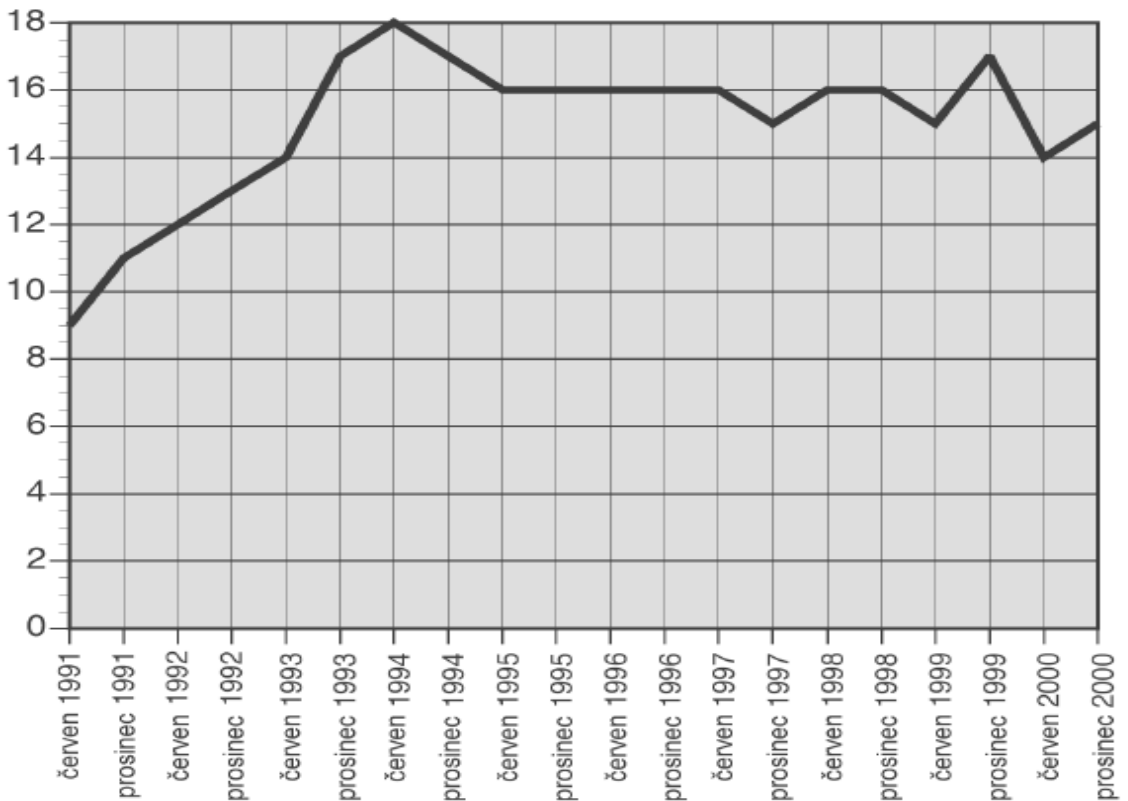
- [41] Membership of the Economic and Social Council on the Organizational Committee of the Peacebuilding Commission [online]. *United Nations Economic & Social Council*, 2006 [cit. 2008-03-28], 1 s. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/docs/ecosoc/documents.asp?id=1260>>.
- [42] Membership of the Peacebuilding Commission [online]. *United Nations Peacebuilding Commission*, 2008 [cit. 2008-02-29]. 4 s. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/peace/peacebuilding/membership.shtml>>.
- [43] MENDELOFF, David. Truth-Seeking, Truth-Telling, and Postconflict Peacebuilding: Curb the Enthusiasm? *International Studies Review* [online]. 2004, roč. 6 [cit. 2008-05-10]. s. 355–380. Dostupný z WWW: <www.blackwell.com>.
- [44] MOBEKK, Eirin. Truth, Justice and Reconciliation in a Post-conflict context [online]. *Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces*, Working paper No. 128, November 2003 [cit. 2008-05-08]. 25 s. Dostupný z WWW: <<http://www.ciaonet.org/wps/moe02/moe02.pdf>>.
- [45] O'NEILL, William G. Police Reform in Post-Conflict Societies: what we know and what we still need to know [online]. *International Peace Academy*, 2005 [cit. 2008-05-10]. 15 s. Dostupný z WWW: <<http://www.ipacademy.org/publications/policy-papers>>.
- [46] PARIS, Roland, Understanding the “Coordination Problem” in postwar state-building [online]. *Research Partnership on Postwar Statebuilding*, 2006 [cit. 2003-03-08]. 25 s. Dostupný z WWW: <<http://state-building.org/6.html>>.
- [47] PARIS, Roland – SISK, Timothy, Managing Contradictions: The Inherent Dilemmas of Postwar Statebuilding [online]. *International Peace Academy*, 2007 [cit. 2008-05-09]. 14 s. Dostupný z WWW: <<http://www.ipacademy.org/publications/policy-papers>>.
- [48] *Peacebuilding and Police Reform*. Tanke Tor HOLM – Barth Espen Eide. London: Norwegian Institute of International Affairs, 2000. 230 s.
- [49] Peacebuilding Commission Historical Chronology [online]. *Security Council Report*, 2008 [cit. 2008-03-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.securitycouncilreport.org/site/c.gKWLeMTIsG/b.3545827/>>.
- [50] Post-Conflict Transition: Nation Experience and International Reform [online]. *International Peace Academy, Center on International Cooperation*, 2005 [cit. 2008-03-19]. 14 s. Dostupný z WWW: <www.ipacademy.org/pdfs/Post_Conflict_Transitions_C.pdf>.
- [51] RAMSBOTHAM, Oliver. Reflection on UN Post-Settlement Peacebuilding. *International Peacekeeping* [online], 2000, roč. 7, č. 1 [cit. 2008-05-10]. 21 s. Dostupný z WWW: <<http://web.ebscohost.com/>>.
- [52] Report of the Panel on United Nations Peace Operations [online]. *United Nations General Assembly and United Nations Security Council*, 2000 [cit. 2008-03-22]. 74 s. Dostupný z WWW: <http://www.un.org/peace/reports/peace_operations/>.
- [53] Resolution A/RES/60/261 [online]. *United Nations General Assembly*, 2006 [cit. 2008-03-18]. 2 s. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/Depts/dhl/resguide/r60.htm>>.
- [54] Resolution S/RES/1645 [online]. *United Nations Security Council*, 2005 [cit. 2008-03-06]. 5 s. Dostupný z WWW: <http://www.un.org/Docs/sc/unsc_resolutions05.htm>.
- [55] Resolution S/RES/1646 [online]. *United Nations Security Council*, 2005, [cit. 2008-03-22]. 1 s. Dostupný z WWW: <http://www.un.org/Docs/sc/unsc_resolutions05.htm>.
- [56] Securing Afghanistan's Future: Accomplishments and the Strategic Path Forward [online]. *Asian Development Bank*, 2004 [cit. 2008-02-29]. 239 s. Dostupný z WWW: <<http://www.adb.org/Afghanistan/reports.asp>>.

- [57] Security Council Holds Day-long debate on post-conflict peacebuilding: focus on early efforts of new Peacebuilding Commission [online]. *United Nations Security Council*, 2007 [2008-03-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/News/Press/docs/2007/sc8945.doc.htm>>.
- [58] Sierra Leone: The State of Security and Governance [online]. *International Crisis Group*, 2003 [2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=1492&l=1>>.
- [59] SISK, Timothy. Democratization and Peacebuilding. Perils and Promises. In CROCKER, Chester A. – HAMPSON, Fen Osler – AALL, Pamela (eds.). *Turbulent Peace: The Challenges of Managing International Conflict*. Washington, D.C.: United States Institute of Peace Press, 2001. s. 785–800.
- [60] SMOLJAN, Jelena, The relationship between peace building and development. *Conflict, Security & Development*, 2003, roč. 3, č. 2, s. 233–250.
- [61] Taking Stock, Looking Forward: A Strategic Review of the Peacebuilding Commission [online], s. 2. *International Peace Institute and NYU Center on International Cooperation*, 2008 [cit. 2008-05-07]. 31 s. Dostupný z WWW: <<http://www.ipacademy.org/publications/policy-papers>>.
- [62] THAROOR, Shashi, Co Spojené národy potřebují? [online] *Informační centrum OSN v Praze*, 2006 [cit. 2008-02-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1178>>.
- [63] The Peacebuilding Commission, Resolution A/RES/60/180 [online]. *United Nations General Assembly*, 2005 [cit. 2008-03-06], 5 s. Dostupný z: WWW: <<http://www.un.org/Depts/dhl/resguide/r60.htm>>.
- [64] The Peacebuilding Fund. Resolution A/RES/60/287 [online]. *United Nations General Assembly*, 2006 [2008-03-08], 1 s. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/Depts/dhl/resguide/r60.htm>>.
- [65] The UN Peacebuilding Commission: Benefits and Challenges [online]. *Friedrich-Ebert-Stiftung*, 2006 [cit. 2008-03-22]. 6 s. Dostupný z WWW: <www.peacewomen.org/un/women_reform/PBC/FES_background_paper_PBC.pdf>.
- [66] Top Ten Contributors of Military Troops and Police Personnel to UN operations based on monthly averages over a three year period. Top Ten Providers of Assessed Contributions to United Nations Budgets and of Voluntary Contributions to United Nations Funds, Programmes and Agencies, including the standing Peacebuilding Fund [online]. *Security Council Report*, 2006 [cit. 2008-03-22]. 5 s. Dostupný z WWW: <http://www.securitycouncilreport.org/site/c.glKWLeMTIsG/b.1810109/k.D54B/Specifal_Research_ReportBRPeacebuilding_CommissionBR23_June_2006.htm>.
- [67] *United Nations* [online]. 2000–2008 [cit. 2008-03-28], Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/english/>>.
- [68] *United Nations. Conflict Prevention, peace-building and development Library* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/esa/peacebuilding/Library/>>.
- [69] *United Nations Peacebuilding Commission* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/peace/peacebuilding/>>.
- [70] *United Nations Peacebuilding Fund* [online]. Bulletin No 2, 2008 [cit. 2008-03-22]. 2 s. Dostupný z WWW: <www.un.org/peace/peacebuilding/PBCFastFacts/PBF%20Bulletin%2028%20Jan%202008.pdf>.

- [71] United Nations Peacekeeping from 1991 to 2000: Statistical Data and Charts [online]. *Peace and Security Section of the Department of Public Information and Department of Peacekeeping Operations*, 2001 [cit. 2008-03-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/pub/pko.htm>>.
- [72] United Nations Political and Peacebuilding Missions [online]. *Peace and Security Section, United Nations Department of Public Information in consultation with the Department of Political Affairs and the Department of Peacekeeping Operations*, 2006 [cit. 200-03-22]. 2 s. Dostupný z WWW: <www.un.org/peace/ppbm.pdf>.
- [73] *United Nations Security Council* [online]. 2004–2008 [cit. 2008–03-28], Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/Docs/sc/>>.
- [74] Update on peacebuilding Commission after one year [online]. *Reform the UN*, 2007 [cit. 2008-02-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.reformtheun.org/index.php/eupdate/2893>>.
- [75] 2005 World Summit Outcome: Peacebuilding Support Office [online]. Report of the Secretary-General. *United Nations General Assembly*, 2006 [cit. 2008-03-09]. 13 s. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=A/60/694>>.

PŘÍLOHY

Příloha 1: Nárůst počtu mírových misí OSN v letech 1991–2000

Zdroj: *United Nations Peacekeeping from 1991 to 2000. Statistical Data and Charts [online]. Peace and Security Section of the Department of Public Information and department of Peacekeeping Operations, 2001 [cit. 2008-03-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/pub/pko.htm>>. (upraveno autorkou)*

Příloha 2: Charakteristické znaky postkonfliktního prostředí

OBLAST	CHARAKTERISTICKÉ ZNAKY
BEZPEČNOSTNOSTNÍ OBLAST	<ul style="list-style-type: none"> ▪ naddimenzované bezpečnostní síly ▪ paramilitární síly – opozice vůči armádě ▪ nadbytek malých zbraní ▪ potřeba přehodnotit bezpečnostní výzvy a přizpůsobit tomu bezpečnostní síly ▪ nedostatek transparentnosti a odpovědnosti v bezpečnostních složkách ▪ politická role bezpečnostních sil ▪ zkušenost s porušováním lidských práv bezpečnostními složkami

INSTITUCIONÁLNÍ OBLAST	<ul style="list-style-type: none"> ▪ slabé politické a administrativní instituce ▪ politický systém bez účasti občanů ▪ silné soutěžení o moc na úkor kvality vlády ▪ omezená legitimita politického vedení ▪ nedostatek shody ohledně dalšího směřování země
EKONOMICKÁ OBLAST	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zničená ekonomická infrastruktura ▪ vysoká míra zadluženosti ▪ neudržitelně vysoký rozpočet na obranu ▪ nárůst nelegální ekonomiky na úkor legální ▪ nedostatek lidských zdrojů v důsledku odchodu během války ▪ vysoká míra nezaměstnanosti ▪ spory ohledně vlastnictví a přístupu k půdě ▪ špatné životní prostředí
SOCIÁLNÍ OBLAST	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zničené vztahy ve společnosti ▪ přetrvávající nedůvěra ▪ oslabená sociální struktura ▪ nerovnost mezi muži a ženami ▪ slabé sociální kazatele ▪ trauma z války

Zdroj: BALL, Nicole. The Challenge of Rebuilding War-Torn Societies. In CROCKER, Chester A. – HAMPSON, Fen Osler – AALL, Pamela. Turbulent Peace: The Challenges of Managing International Conflict. Washington, D.C.: United States Institute of Peace Press, 2001. s. 721. (upraveno autorkou)

Příloha 3: Hlavní úkoly peacebuildingového procesu

OBLAST	ÚKOLY PRO PEACEBUILDING
BEZPEČNOSTNÍ OBLAST	<p>Zajistit dostatečnou míru bezpečnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ demobilizace vládních vojsk ▪ odzbrojení opozičních, paramilitárních sil ▪ reforma armády a policie ▪ zvýšení transparentnosti a odpovědnost bezpečnostních sil ▪ likvidace min ▪ ukončení nelegálních odvodů ▪ trénování bezpečnostních analytiků z řad občanů ▪ ochrana civilního obyvatelstva ▪ zajištění osobní bezpečnosti ▪ (eliminace rasového, kulturního, genderového násilí) ▪ vytvoření trestního soudního systému

POLITICKÁ OBLAST	<p>Vytvořit legitimní vládu schopnou efektivně vládnout</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zajištění dostatečně reprezentativní vlády ▪ vybudování dostatečně silných politických institucí ▪ zvýšení transparentnosti a odpovědnosti institucí ▪ zorganizování svobodných voleb ▪ posílení kapacity vlády, aby zvládla základní úkoly ▪ zajištění veřejného vzdělání a školení pro budoucí politiky ▪ reforma soudnictví ▪ rozvoj a podpora médií
EKONOMICKÁ OBLAST	<p>Nastartovat ekonomickou obnovu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ obnova finančních institucí ▪ reforma trhu ▪ stabilizace národní měny ▪ renovace a rozvoj infrastruktury (cesty, mosty, trhy...) ▪ zajištění základních potřeb obyvatelstva (jídlo, pitná voda) ▪ snaha získat nové investory ▪ podpora ekonomických aktivit pro rozvoj ▪ programy na omezení chudoby ▪ podpora zemědělského sektoru
SOCIÁLNÍ OBLAST	<p>Pomoci při obnově a usmíření společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ reintegrace uprchlíků a vysídlených lidí ▪ pomoc při překonávání traumat z války ▪ výchova k míru a respektu k lidským právům ▪ zajištění vzdělání ▪ poskytnutí základních sociálních služeb (bydlení, práce) ▪ důraz na péči o děti ▪ rozvoj společnosti ▪ veřejné zdravotnictví

Zdroj:** LAST, David. *Organizing for Effective Peacebuilding. International Peacekeeping [online]. 2000, roč. 7, č. 1, s. 86, [cit. 2008-03-09]. Dostupný z WWW: <http://web.ebscohost.com/>; BUSH, Kenneth. *Building Capacity for Peace and Unity. The Role of Local Government in Peacebuilding [online]. The Canadian Peacebuilding Coordination Committee, 2004 [cit. 2008-03-19]. s 53. Dostupný z WWW: <http://www.peacebuild.ca/action/?page=resources&lang=e>; ASSEFA, Hizkias. *Concepts and Strategies of Post-conflict Peace-building: Cause and Nature of Conflict. In Post-Conflict Peacebuilding. Schlaining working papers, 2003, č. 1, s. 8–9. (upraveno autorkou)*